

Alþingi
Erindi nr. Þ 132/1007
komudagur 21.2.2006

Arnprúður Karlsdóttir

From: Arnprúður Anna Gísladóttir [anna@utvarpsaga.is]
Sent: 21. febrúar 2006 17:50
To: nefndasvid@althingi.is
Cc: 'Arnprúður Karlsdóttir'
Subject: Umsögn um frumvarp um RUV

Menntamálanefnd Alþingis.

Efni: Umsögn um frumvarp um Ríkisútvarpið hf.

Útvarp Saga ehf. sendir hér með umsögn til menntamálanefndar Alþingis vegna frumvarps til laga um Ríkisútvarpið hf. sem lagt hefur verið fram á Alþingi á 132. löggjafarþingi 2005-2006. Í þessu frumvarpi kemur fram sú hugsun, að Ríkisútvarpið skapi hámenningu með því að flytja vandað efni, sem einkastöðvarmar geti ekki sinnt nægilega, þar sem þær verði að treysta eingöngu á tekjur af auglýsingum og kostun og lúta strangri kröfu um arðsemi. Útvarp Saga getur ekki fallist á þetta sjónarmið og hafnar því alfarið, að ríkisvaldið og ríkisstyrktar stofnanir þess skapi menningu en þeir sem starfi á markaði framleiði fyrst og fremst afþreyingu. Vert er að minna á að starfsemi eins og blaða-bóka- tímarita-og hljómplötuútgáfa, sem og netmiðlun, kvikmyndaframleiðsla og kvikmyndasýningar er öll í höndum einkafyrirtækja og einkaaðila. Er því vandséð hvemig stjórnáamenn, sem styðja forréttindastöðu Ríkisútvarpsins á grundvelli menningarhagsmuna, geta sætt sig við að þessi markaðsvædda menningarstarfsemi fái að þrífast utan marka ríkisstyrktra stofnana.

Í þessu sambandi er rétt að benda á, að fjölmargir fréttá-og dagskrárgerðarmenn sem starfa á einkastöðvunum hafa áður starfað hjá Ríkisútvarpinu og margir sem nú starfa hjá Ríkisútvarpinu hafa jafnvel hafið sinn starfsferil hjá einkastöðvum.

Aldrei hefur verið sýnt fram á, að fréttá-og dagskrárgerðarmenn Ríkisútvarpsins búi yfir meiri menntun eða þekkingu en starfsmenn annarra fjölmiðla. Á Útvarpi Sögu starfa dagskrárgerðarmenn, sem flestir hafa lokið háskólaprófi. Undirstaðan fyrir vandaðri dagskrá er og hlýtur að vera vel menntaðir starfsmenn.

Þótt Ríkisútvarpið hafi fjárhagsleg forréttindi og reyni að nýta sér þau á markaði er engan veginn tryggt að dagskráin verði vönduð. Því er jafnframt haldið fram af hálfu Ríkisútvarpsins, að útvarpsþjónusta í almannabágu (public service broadcasting) tryggi fjölbreytni í efnisvali og standi vörð um, að ólíkar skoðanir og sjónarmið í þýðingarmiklum þjóðfélagsmálum komist til almennings. Útvarp Saga getur ekki fallist á þetta viðhorf. Frá því að einokun Ríkisútvarpsins var afnumin 1986 er mun meiri fjölbreytni í efnisvali og efnismeðferð varðandi viðkvæm-og umdeild þjóðfélagsmál eins og dæmin sanna.

Hlutverk fjölmiðla er fyrst og fremst að veita upplýsingar til fólks þannig að það viti í hvaða og hverskonar samfélagi það býr. Ríkisútvarpið, eitt og sér, tryggir ekkert frekar en aðrir fjölmiðlar þetta hlutverk. Ríkisútvarpið er tengt eigendum sínum og hefur í ýmsum málum vanrækt að gagnrýna ríkisvaldið og hið opinbera kerfi. Flokkshagsmunir ráðandi stjórnáamálaflokka þurfa ekki að vera hið sama og almannahagsmunir.

Sankvæmt framansögðu er ljóst, að Ríkisútvarpið er engin trygging fyrir vandaðri menningardagskrá, sem sett er fram á málefnalegan og hlutlægan hátt, þótt hlutverk og skyldur stofnunarinnar um útvarpsþjónustu í almannabágu séu skilgreindar á þann veg í 3.gr. frumvarpsins, enda illmögulegt að fá óhlutrægan og óvilhallan aðila til þess að leggja mat á og hafa eftirlit með því að menningarhlutverkinu sé sinnt samkvæmt lögum.

Samkvæmt 12.gr. frumvarpsins skal leggja á sérstakt gjald samhliða álagningu opinberra gjalda, sem nemur kr. 13.500.- ár hvert á hvern einstakling og lögaðila. Útvarp Saga leggur til að fjölmiðlanotendur fái að velja til hvaða fjölmiðils þeir greiða sinn nefskatt og eðlilegt að nefskatturinn renni til þess fjölmiðils, sem uppfyllir þær kröfur sem viðkomandi neytandi gerir. Tillagan er í góðu samræmi við jafnréttis-og lýðræðisviðhorf samtímans og er þess eðlis að erfitt er að andmæla henni með rökum. Framkvæmdin yrði sára einföld. Einstaklingur eða lögaðili merkir við þann fjölmiðil, sem hann vill velja á skattskýrslu sína og getur hann auðveldlega skipt um skoðun árlega og veitt fjölmiðlum ákveðið aðhald með þessum hætti. Slíkt fyrirkomulag myndi enn frekar stuðla að metnaðarfullri og vandaðri dagskrá fjölmiðla, þar sem allir sætu við sama borð.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir því, að Ríkisútvarpið verði áfram á kostunar-og auglýsingamarkaði. Augljóst er, að þetta fyrirkomulag er mjög ósanngjamt, þar sem Ríkisútvarpið hefur tryggar tekjur úr ríkissjóði en öðrum fjölmiðlum mismunað að þessu leyti. Útvarp í almannabágu, sem er háð auglýsingamarkaði í tekjuöflun getur ekki talist óháð stofnun samkvæmt þeim rökstuðningi og skilningi sem fram kemur í greinargerðinni með

frámvarpinu, þar sem þung áhersla er lögð á það að upphefja útvarpsstöðvar í almannajónustu á kostnað einkastöðva ekki síst í ljósi þess að síðarnefndu stöðvarnar þurfi að treysta á auglýsingar. Fjölmiðill á auglýsingamarkaði kann að taka tillit til auglýsenda sinna, ekki síst Ríkisútvarpið sem gerir stóra auglýsingasamninga fyrir milligöngu auglýsingafyrirtækja og ef til vill er það skýringin á því hvers vegna samtök auglýsingafyrirtækja styðja eindregið auglýsingastarfsemi Ríkisútvarpsins. Það er ekki einvörðungu í þessu sambandi hagstæð umfjöllun um viðkomandi fyrirtæki heldur einnig þegar þagað er um þau málefni sem eiga erindi við almenning og gæti skaðað auglýsingahagsmuni Ríkisútvarpsins.

Virðingarfyllst,

Amprúður Karlsdóttir
F.h. Útvarps Sögu ehf,
Amprúður Karlsdóttir útvarpsstjóri

Ps: Vinsamlegast staðfestið móttöku.

Með kveðju:

Útvarp Saga ehf

Amprúður Karlsdóttir útvarpsstjóri

ak@utvarpsaga.is og ak@hradpostur.is

sími 533 3943